

KÉPESSÉGED ÉRTÉK, ISMERJE MEG MÁS IS!

GYAKORLATI ÚTMUTATÓ A KÉPESÍTÉSI KERETRENDSZEREKHEZ

KÉPESSÉGED ÉRTÉK, ISMERJE MEG MÁS IS!

GYAKORLATI ÚTMUTATÓ
A KÉPESÍTÉSI KERETRENDSZEREKHEZ

Tartalom

Beköszöntő	5
A képzési keretrendszerek szerepe a fiatalok életében	6
A képzési keretrendszerek szerepe a munkavállalók és a felnőttek életében	8
A képzési keretrendszerek szerepe a képzőintézmények, a tanárok, a pedagógusok és az oktatók szemszögéből	12
A képzési keretrendszerek szerepe a munkaerőpiaci szereplők oldaláról	14
Hasznos oldalak a Magyar Képzési Keretrendszer megismeréséhez és megértéséhez	15
1. ábra: A Magyar Képzési Keretrendszer szintjeihez tartozó képzések	15
2. ábra: A Magyar Képzési Keretrendszer szintleírásai	16
3. ábra: A nemzeti képzési keretrendszerek és az EKRR	18
4. ábra: Tanulási formák és tanulási eredmények	19
5. ábra: Az élethosszig tartó tanuláshoz kapcsolódó fogalmak	20
6. ábra: A pedagógiai kultúra-váltás	21
7. ábra: A projektoktatás előnyei és kihívásai	22
8. ábra: Az ESCO pillérei, a képzések kapcsolata a foglalkozásokkal	24

© Oktatási Hivatal

2022

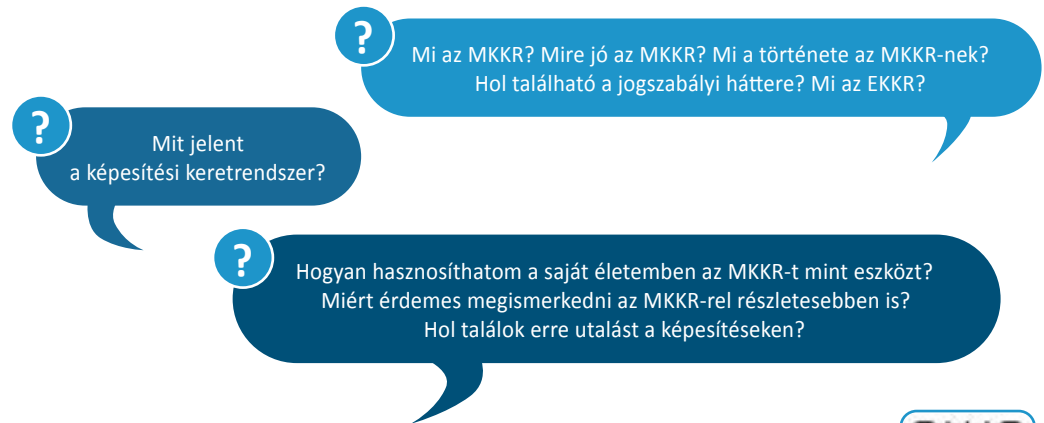
Készült az Európai Bizottság támogatásával, a EUROPEAN QUALIFICATIONS FRAMEWORK NATIONAL COORDINATION POINT 2021–2024 című, 101051528 azonosítószámú projekt keretében, az EKRR – Nemzeti Koordinációs Pont (EQF–NCP) szervezésében.

A kiadványban kifejtett nézetek és vélemények a szerzők álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek az Európai Unió és az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség véleményével. A tartalomért az Európai Unió és a támogatást nyújtó hatóság nem vonható felelősségre.

Beköszöntő

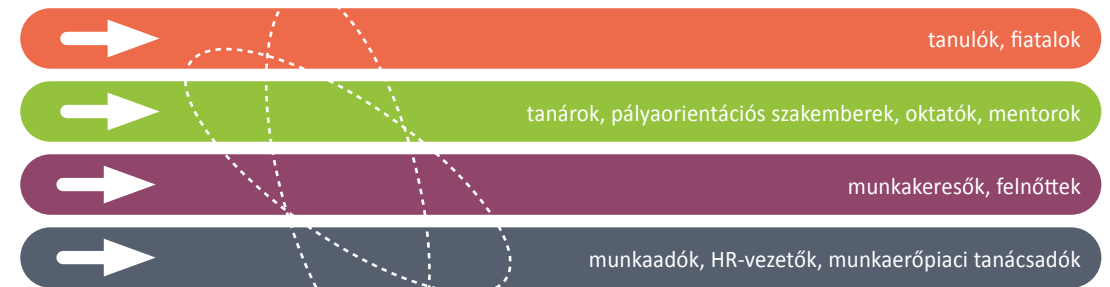
Az Európai Képesítési Keretrendszer (EKRR) kialakítása egy nemzeteken átívelő együttműködés eredménye, amely azt a célt szolgálja, hogy közérthetőbbé és megfeleltethetővé tegye a külföldön kiállított képesítéseket az adott nemzetre vonatkozó végzettségek struktúrájában. Ahhoz, hogy az európai és a nemzeti keretrendszerek működését megértsük, rövid áttekintésként néhány gyakorlati példán keresztül bemutatjuk céljukat és mindennapi felhasználásukat a Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) alapján.

A válaszokért érdemes ellátogatni a www.magyarkepeses.hu weboldalra.

Válaszd ki azokat a gyakorlati példákat, amelyek leginkább érdekesek számodra, majd látogass el a kiadvány második felében található ismertető oldalakra!

A keretrendszerekről szóló kisfilm a tanárok és a pályaeorientációs szakértők munkájához is használható, a diákokat a keretrendszerek világában való tájékozódásban segíti.

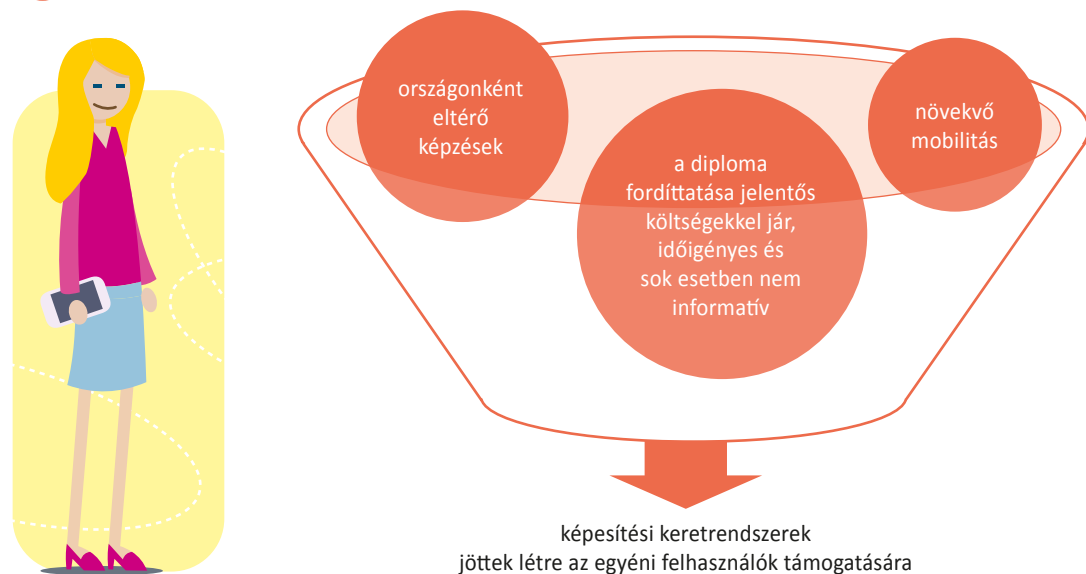

Jó olvasást, böngészést és tájékozódást kívánunk!

A képesítési keretrendszerek szerepe a fiatalok életében

Ramóna 25 éves, magyar állampolgár. Szülei korábban Franciaországban dolgoztak, ezért középfokú és felsőfokú tanulmányait is ott végezte. Trópusi állategészségügyi szakon (*Master of Science in Tropical Animal Health*) szerzett diplomát. Később hazatért szüleivel Magyarországra, és most tanulmányainak megfelelően dolgozni szeretne.

? Mit ér a diplomája? Főiskolai vagy egyetemi szintnek felel meg?

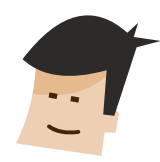
A munkaadónak az EKKR-szint jelölése mutatja meg, hogy az állásra jelentkező fiatal milyen szintű képzésben vett részt. A külföldön megszerzett képesítés megfeleltethető a magyar rendszer valamely szintjének, így látható, hogy milyen szintű végzettségnek felel meg az MKKR-ben.

➔ A *Master of Science in Tropical Animal Health* (Trópusi állategészségügyi tudományok) EKKR-száma 7, ez a magyar rendszerben is a 7. szintnek felel meg: mesterfokozatú felsőfokú végzettséget jelent.

Amennyiben a munkaadó nem igényli, akkor elkerülhető a diploma költséges fordítatása, honosítása.	Ha Ramóna további, a mesterképzésre épülő szakirányú továbbképzésben venne részt Magyarországon, akkor diplomája alkalmas volna a képzésbe való bekapcsolódásra.	A 7-es szintjelölő egyben azt is azonosítja, hogy Ramóna milyen szintű kompetenciákkal (tudással, képességekkel) és munkavégzési készségekkel (autonómiával, felelősségvállalással) rendelkezik.	A keretrendszerek segítik az elhelyezkedést és a más országokban szerzett képesítések megértését, beazonosítását Magyarországon.
---	--	--	--

Ismerd meg a Magyar Képesítési Keretrendszer szintjeihez tartozó képesítéseket! ➔ 1. ábra

Csongor 14 éves, pályaválasztás előtt álló fiatal, aki érdeklődik az informatika, az elektrotechnika és a gépészet iránt is, de nem tudja, hol folytassa a tanulmányait. Mivel sem ő, sem a szülei nem ismerik az utóbbi időben jelentősen megváltozott képzési rendszert, pályaeorientációs szakember segítségét kéri, hogy Csongor megtalálhassa a hozzá leginkább illő szakmát. A tanácsadó számos kérdésükre választ adhat, megkönnyítve a pályaválasztást.

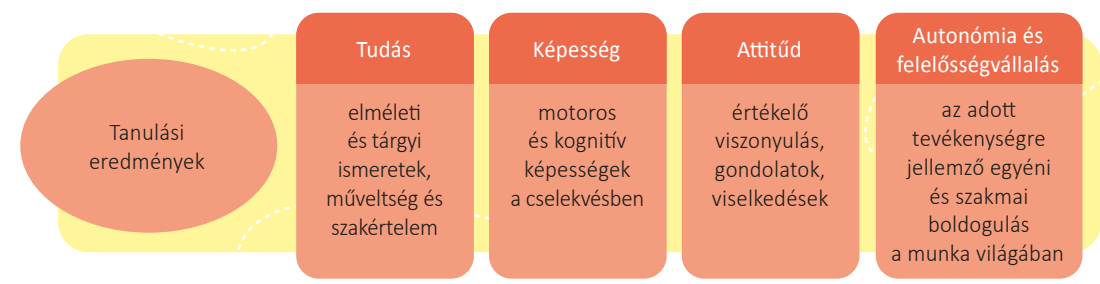
? Milyen képesítéseket adnak az egyes iskolatípusok (köznevelési intézmények, szakképző intézmények)? Mik azok a TANULÁSI EREDMÉNYEK? Mit jelentenek a tanulási eredmények a diákoknak egy tanulási folyamat, egy iskola vagy egy képzés végén? Mennyire vagyunk tisztában azzal, hogy a tanulás során milyen kompetenciákra teszünk szert?

A kompetencia képesség komplex feladatok adott kontextusban történő sikeres megoldására. Ez magában foglalja az ismeretek mobilizálását, a kognitív és gyakorlati képességeket, a szociális és magatartási komponenseket és attitűdöket, az érzelmeket és az értékeket egyaránt.¹ A fogalom tehát a következő kérdésekre válaszol:

A képesítéseket tanulási eredményekben írják le, így megérthető, hogy egy meghirdetett képzés, egy megszerzett szakmai végzettség vagy szakképzés hová juttatja el a tanulót. Vannak olyan ráépülő képzések és felsőoktatási szakok, amelyek előírják bizonyos képesítési szint megletétét, így az is könnyen átlátható, hogy a magasabb végzettségért milyen irányba orientáljuk a fiatalokat. A különböző iskolatípusok és végzettségek közötti átjárhatóság egyre fontosabbá válik a jövőben. Az összehasonlíthatóság közös nyelvezetét a képesítések kimenetének tanulási eredményekben való megjelölése jelenti.

A tanulási eredményeket a következő jellemzők (deskriptorok) mentén határozzák meg:

➔ A pályatanácsadó szakember a képesítések kimeneti követelményeiben megjelölt tanulási eredmények alapján elmagyarázta Csongornak és szüleinek, hogy a különböző képzések adott végzettségi szinten, különböző szakmai területeken milyen kompetenciákat jelentenek, és azokkal milyen állásokat lehet betölteni, vagy hol lehet továbbtanulni.

Ismerd meg a Magyar Képesítési Keretrendszer szintleírásait! ➔ 2. ábra

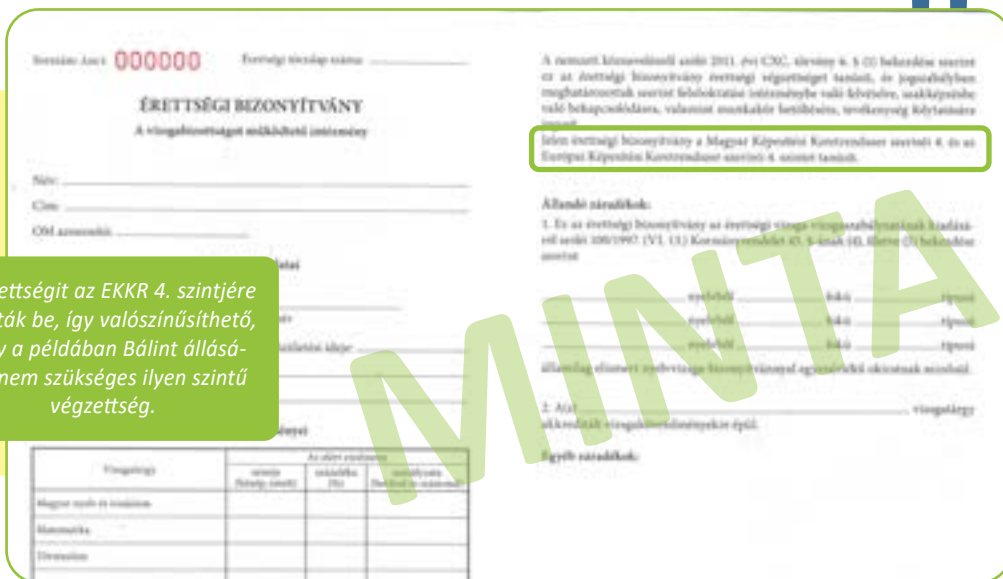
¹ Az OECD DeSeCo (Defining and Selecting Key Competencies) programjának (1997–2002) meghatározása alapján.

A képzési keretrendszerek szerepe a munkavállalók és a felnőttek életében

Bálint 35 éves, Magyarországon érettségizett, de nem vették fel az egyetemre. Sokáig adminisztratív munkakörben dolgozott, közben pedig elkezdett aktívan angolul tanulni, mára kitűnően beszél a nyelvet, és sikerült letennie a felsőfokú nyelvvizsgát is. Később megtalálta élete párját, akit Írországban ismert meg. Házasságkötésük után a pár még nem tudta eldönteni, hol telepedjenek le, így elhatározták, hogy mindkét ország lehetőségeivel megismerkednek. Bálint ezért párjával egy évig Írországban próbált szerencsét. Ideiglenesen segédmunkát végzett a mezőgazdaságban.

? Vajon Bálint a tanulási eredményeinek megfelelő munkakört töltött be? Milyen MKKR-szintű az érettségi, és milyen szintet jelent ez az EKKR-ben? Mit ér egy végzettség Európában?

Az érettségit az EKKR 4. szintjére sorolták be, így valószínűsíthető, hogy a példában Bálint állásához nem szükséges ilyen szintű végzettség.

Írországi munkáltatója elégedett volt Bálint munkájával, ezért egy olyan munkakört ajánlott fel neki, amelyet az ír Képzési Keretrendszer (QQI) 5-ös szintű végzettségével lehet betölteni.

? Felmerül a kérdés, hogy Bálint rendelkezik-e ezzel, ha érettségije van? Szükséges-e a középfokú végzettség mellé valamilyen szakképzés is?

Az EKKR mint referenciakeret az egyes országok képzési rendszereinek összehasonlítására is szolgál. A nemzeti képzési keretrendszerek ezen keresztül kapcsolódnak össze. Ez alapján Bálint érettségije alkalmassá teszi őt a munkakör betöltésére, de végzettsége szakképzettséget nem biztosít.

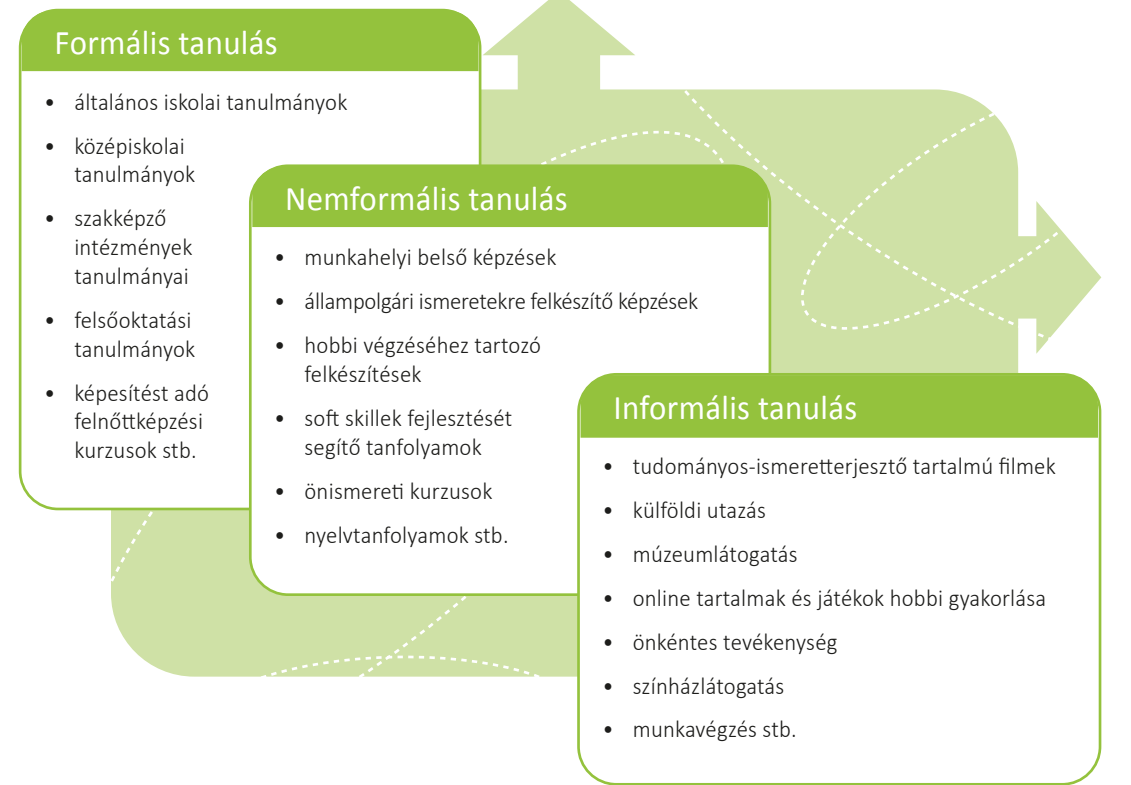
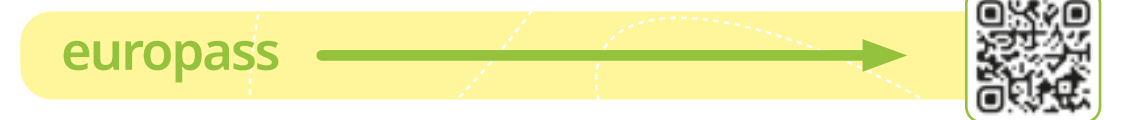
Tekintsd meg, hogy a különböző nemzeti képzési keretrendszerek hogyan kapcsolódnak az EKKR-en keresztül! 3. ábra

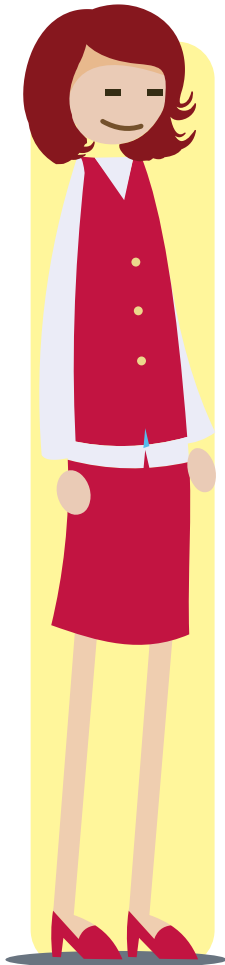
Bálint egy évvel később visszajött párjával Magyarországra. A külföldi munka során számos ismerettel gazdagodott, részt vett egy emelt szintű baromfityénzés-képzésen (Advanced Certificate in Agriculture-Poultry Management). A végzettsége Írországban a 6. szintnek felel meg (QQI 6), ez az EKKR 5. szintje, amely a magyar szintbesorolás szerint is 5. szintet jelent. Bálint hazatérve is folytatja munkáját, amiben sok tapasztalatot szerez, és továbbra is fejleszti képességeit a baromfityénzésben.

? Tanulási eredményeit hol ismertetheti el? Ki ismeri el? Mit lehet elfogadnia egy munkáltatónak: csak azt, amiről a munkavállaló oklevelet kapott, vagy azt a tudást is, aminek ténylegesen a birtokában van?

Az informális tanulással megszerzett ismeretei, tapasztalatai előnyt jelenthetnek Bálintnak egy állásinterjúnál, vagy alapját képezhetik egy előzetes tudásfelmérésnek egy további tanulmány megkezdése előtt vagy közben. Ha egy munkakör betöltésénél nem előírás a szakképzettség honosítása, akkor a leendő munkaadó a keretrendszerben be tudja azonosítani a munkavállaló képzését, akinek így nem szükséges lefordíttatnia a bizonyítványát.

Az európai tanulási platformon pedig azt is megnézheti leendő munkáltatója, hogy Bálint milyen tanulási eredményekre tett szert. A feltöltött tanulási lehetőségek leírása, szintjei, az elérhető tudás, képesség és kompetencia segítség lehet a munkaadóknak, ugyanakkor Bálint számára az elért eredmények tudatosításában, valamint új képzések keresésénél jöhet jól.

Csilla 48 éves, több végzettséggel is rendelkezik: középiskolai tanár és közgazdász. Évekig kórházi önkéntesként dolgozott egy civil szervezetnél, amelyet egy oklevéllel is elismert a szervezet. Az önkéntes tevékenység megkezdéséhez előírás volt egy tanúsítványt adó tanfolyam elvégzése, ahol a kórházban szükséges mentális és egészségügyi ismereteket, valamint kommunikációs készségeket sajátította el.

Az önkéntes munkával töltött évek alatt megismerkedett a nonprofit szervezet és a kórház rendszerével, szert tett az értő figyelem sajátosságaira, fejlesztette kommunikációs készségét, megismerte kompetenciahatárait.

? *Vajon tudatosul-e bennünk, hogy nemcsak az iskolában tanulunk, hanem olyan egyéni tevékenységek során is, amelyeket szinte automatikusan végzünk?*

Az élethosszig tartó tanulás több tanulási formát foglal magában. Vannak iskolák, amelyek végzettséget, képesítést adnak, vannak képzések, amelyek segítenek egy-egy tevékenység jobb és hatékonyabb gyakorlásában. Az élet minden területén adódik olyan szituáció, amelyben a készségeink fejlődnek, ismereteink gazdagodnak. Valamennyi formában tanulunk, és így jönnek létre azok a tanulási eredmények, amelyeket elismertelve jobban lehet érvényesülni.

? *Felismerjük-e, hogy a készségek fejlesztése, az attitűd erősítése, az autonómia és a felelősségvállalás tudatosítása éppen olyan fontos, mint az ismeretek bővítése? Használjuk-e az álláskeresésnél ezen tudásunkat és tapasztalatunkat?*

Mivel Csilla új városba költözött, új munkát keresett. Az állásinterjún nemcsak szakismerteteit, hanem szabadidős tevékenységét és érdeklődését is figyelembe vették. Elsősorban azért őt választották középvezetőnek egy gyermekvédelmi intézetben, mert pedagógus végzettsége mellett az állami egészségügyi rendszer működési mechanizmusát is ismerte. Az érzékeny célcsoporthoz való nyitottságát kitűnőnek értékelték, emellett nagyra becsülték elköteleződését az önkéntes tevékenység iránt is.

→ *Csillának érdemes volt valamennyi tanulási formában szerzett kompetenciáját és gyakorlati tapasztalatát bemutatnia az álláskeresésnél, így előnyhöz jutott a munkaerőpiacon.*

Ismerd meg a tanulási formák értelmezését!

4. ábra

Ábel 42 éves, a szakképzésben szerzett elektronikus és mechanikus vagyonszerelő bizonyítvánnyal és erősáramú elektrotechnikai végzettséggel rendelkezik. Az utóbbi években riasztó- és kamerarendszer-telepítő munkakörben dolgozott, ahol megkedvelte a szakterületet. Úgy gondolja, hogy továbbképezné magát, ezért jelentkezett a biztonságtechnikai mérnöki egyetemi alapszakra, ahová felvételt nyert. Most kezdi meg az első évfolyamot, és felmerült benne, hogy képzésébe beszámíttatná szakmai tapasztalatait és korábbi tanulmányait.

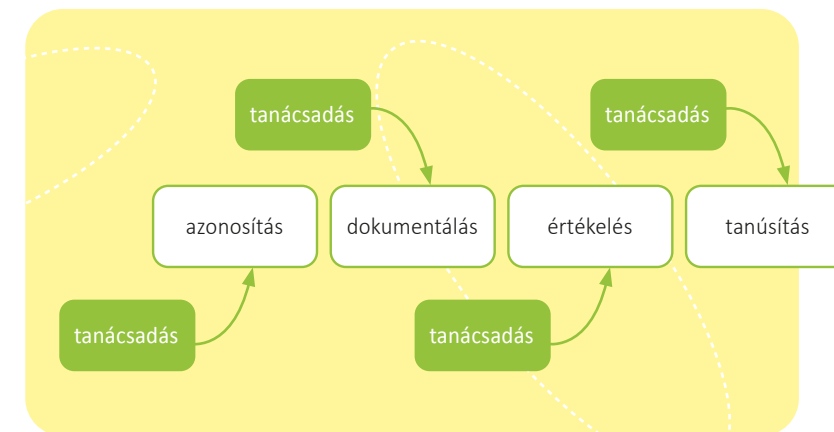
? *Milyen lehetőség van arra, hogy a korábban megszerzett végzettségek és szakképesítések elismerhetők legyenek a felsőoktatásban folytatott tanulmányok során? Milyen előnyei vannak a korábban megszerzett tudás elismerésének?*

Beszámítható-e a munkaerőpiacon megszerzett szakmai tapasztalat? Mit jelent az előzetes tudásmérés? Mit értünk validáció alatt?

A munkaerőpiacon megszerzett szakmai tapasztalat kiemelkedő tudást biztosít, így annak elismerése költség- és időmegtakarítást jelent mind az egyén, mind a képzőintézmény részére. A korábban megszerzett tudást meg lehet mérni, ki lehet értékelni, és ezek alapján a tanulási folyamatban felmentés kapható, illetve lehetőség nyílik a szakmai gyakorlatok igazolására vagy a tanulási idő lerövidítésére.

→ *A nemformális és informális tanulási környezetben megszerzett tudások, képességek és más kompetenciák VALIDÁCIÓS ELJÁRÁSOK során azonosíthatók, dokumentálhatók és tanúsítás révén hasznosíthatók mind az egyén, mind a képzőintézmények, de akár a munkaerőpiac számára. Így Ábelnek érdemes a szakmájában megszerzett tudását elismertetnie.*

A validációt működtető szakemberek nemzetközileg elfogadott alapelvek, standard eljárások és minőségbiztosítási szempontok alapján végzik munkájukat, amelyek folyamatát az alábbi ábra mutatja.

→ *Karriertervezésnél javasolt figyelembe venni a korábban megszerzett és igazolt tudás (végzettségek és képesítések) beszámításának lehetőségét, amely lerövidítheti Ábel felsőoktatási intézményben töltött képzési idejét.*

A továbbtanulás tervezésekor érdemes összeállítani a korábbi dokumentumok portfólióját. A bizonyítvánnyal, oklevéllel tanúsított korábbi szakképesítések és/vagy végzettségek bizonyos szakokra bemeneti követelményként kötelező feltételek. Az igazolt, előzetesen megszerzett tudás – különösen a felsőfokú szakképzésen teljesített tárgyak – beszámításának mértékét a felsőoktatási intézmények saját hatáskörben döntenek el. A főiskolai vagy egyetemi oklevél megszerzését követően további szakirányú szakképzettség szerezhető, amely a már megszerzett végzettségre és meghatározott szakképzettségre épül. Így akár milyen életkorban is tanulunk, a korábbi tanulási eredményeink elismertethetők, egymásra építhetők.

Ismerd meg az LLL és az LWL rövidítéseket!

5. ábra

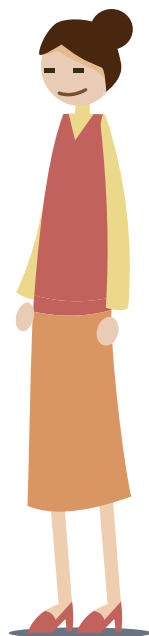

A képzítési keretrendszerek szerepe a képzőintézmények, a tanárok, a pedagógusok és az oktatók szemszögéből

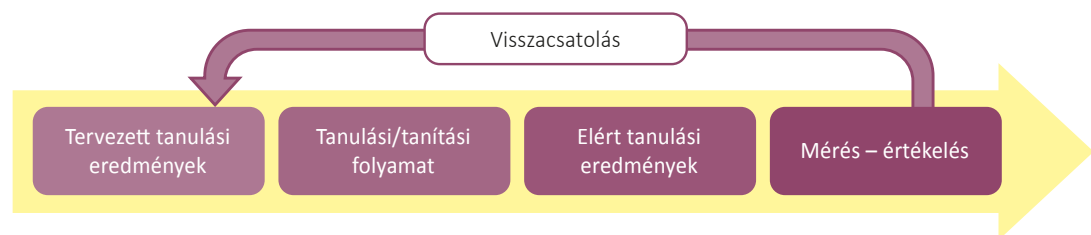
Zita 55 éves, történelemtanárként dolgozik egy általános iskolában. A komoly rutinnal rendelkező pedagógus az utóbbi években azzal szembesült, hogy diákjai nem tudják alkalmazni megszerzett ismereteiket a mindennapokban. Zita úgy érzi, változtatnia szükséges pedagógiai munkáján ahhoz, hogy a tanítványainál tartós eredményt érjen el. Számos kérdés merült fel benne:

? *Vajon fejlesztjük-e tanítványaink készségeit, attitűdjét vagy felelősségvállalási hajlandóságát? Mire készítjük fel a fiatalot, amivel életképesebb lesz a munkaerőpiacon, a mindennapokban? Hogyan alakíthatják át a tanár-diák viszonyt a tanulási eredmények? Hogyan értelmezzük jól az élethosszig tartó és az élet minden területére kiterjedő tanulást?*

Zita szerint jó lehetőségnek tűnik a tanulási eredmények alkalmazása a munkájában, amely sokkal tágabban és más szemléletben viszonyul a tanulóhoz és a tanulási folyamat végén elért eredményekhez. Ezt elsőként a tervezési dokumentumok szintjein kell értelmezni:

Zitának a tanulási folyamat sikerességéhez nemcsak tervezéskor kell figyelembe vennie a célként kitűzött tanulási eredményeket, hanem azt is végig kell gondolnia, hogy a tanulási eredmények egyes elemeit (tudás, készség, attitűd, felelősségvállalás és autonómia) milyen hangsúllyal és hogyan értékeli majd a tanulási folyamat során.

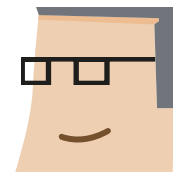

➔ *A tanulásra való motivációval Zita biztosíthatja, hogy diákjai évekkel később is nyitottak legyenek arra, hogy képzéseken vegyenek részt, és folyamatosan fejlesszék magukat.*

Hasonlítsd össze a pedagógiaikultúra-váltás elemeit!

6. ábra

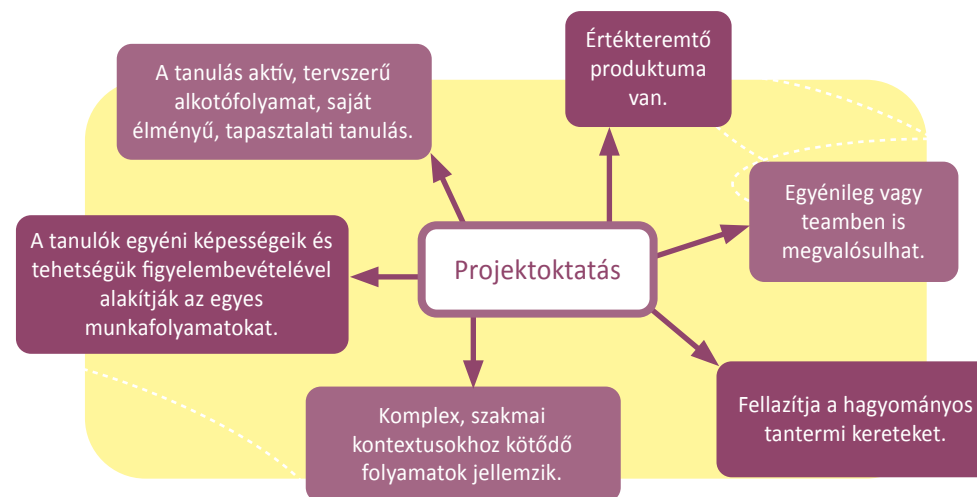
János 25 éve statisztikát oktat egy szakképzési centrum iskolájában. Mindig is a szakmai fejlődést tartotta szem előtt, ezért most elhatározta, hogy beépíti az oktatói tevékenységébe a projekt-módszert. Sok kérdés merül fel a szakmai oktatás során alkalmazható projektekkel kapcsolatban:

? *Mit nyerhetünk a használatukkal? Érdemes-e beiktatni projekteket a programtervbe? Milyen kihívás elé állítja az oktatókat a projekt módszer alkalmazása? Mi az a tanulói portfólió? Miért érdemes a tanulókat motiválni a portfólió gondos összeállítására?*

A projektalapú oktatás a tanulók kompetenciáinak komplex fejlesztésére, a tanulók és az oktatók közös tevékenységére építő tanulási-tanítási stratégia. A módszer használatával a tanulás egy komplex munkatevékenység részeként és eredményeként valósul meg, ahol párhuzamosan fut a tanulási eredmények fejlesztése, a tervszerű együttműködés, valamint az egyéni és csoportos tapasztalatok bevonása.

A projektoktatás jellemzői:

A projektoktatás eredményei beépíthetők a tanulói portfólióba, amely a tanulási eredmények és dokumentumok rendszerezett gyűjteménye. A portfólió:

- megvilágítja, láthatóvá teszi a tanuló adott szakterületen szerzett tudását, jártasságát, hozzáállását;
- dokumentálja a tanuló szakmai tudásának, kompetenciáinak (tanulási eredményeinek) a fejlődését;
- lehetővé teszi a tanulási folyamat, a szakmai és személyes kompetenciák fejlődésének és a tanulási-tanítási folyamat eredményességének átfogó értékelését.

A portfólió segítségével dokumentálható a teljes tanulási folyamat, lehetőséget ad a folyamatos értékelésre, önértékelésre, önreflexióra (reflektív tanulás), a birtokolt tanulási eredmények sokszínű, komplex bemutatására.

➔ *Ha a jelenkor kihívásaira válaszolva János is alkalmazza a projekt módszert a szakmai oktatásban, és segíti a tanulók portfóliójának összeállítását, ezzel hatékonyabban valósítja meg oktatói tevékenységét.*

Nézz szembe a projektoktatás kihívásaival, és vágj bele a tanulási eredményeken alapuló, tanulóközpontú oktatásba!

7. ábra

A képzési keretrendszerek szerepe a munkaerőpiaci szereplők oldaláról

Nóra egy multinacionális cég HR-eseként munkavállalókat keres statisztikai elemző munkakörbe. A nagyvállalat pályázati kiírásában alkalmazza a képzési keretrendszerekre vonatkozó szempontot, így megadja, hogy 6-os MKKR-szintű kompetenciákat várnak el. A kiválasztás során Nórának kell megvizsgálnia, hogy a jelentkezők megfelelnek-e a pályázati kiírásban szereplő követelményeknek: Hilda érettségi után egy dunántúli egyetem bölcsész alapképzés minor szakán ügyviteli szakember végzettséget szerzett. Konrád az érettségit követően irodai titkárnak tanult egy szakképzési centrumban. Mindkét szakképzés a Titkársági és irodai munka (0415) tematikus területre készítette fel őket.

? *Értik-e a munkavállalók, hogy mit vár el a munkaadó? Meg tudják-e fogalmazni tanulási eredményekben egy interjúban, hogy mihez értenek?
A munkaadók ismerik-e az MKKR-szinteket, és alkalmazzák-e azokat az álláskeresés során a HR-munkatársak? Találkoztunk-e már szintjelöléssel az önéletrajzokban?*

A munkaerőpiacon egyre nagyobb az igény az összevethetőségre és az átláthatóságra mind a munkavállalók, mind a munkáltatók, mind a képzési intézmények részéről. Ezért fontos, hogy a tanulási eredmények alkalmazása, a képesítések MKKR-be való besorolása áttekinthető és biztosított az érintettek részére.

➔ *Hilda végzettségét az MKKR 6-os szintjére, Konrádét az MKKR 5-ös szintjére sorolták, így a munkaerőpiaci keresletnek ebben az esetben az ügyviteli szakember végzettség felel meg. A munkaadók a jelentkezéshez csatolt végzettségeken találják az MKKR- és EKKR-szintjelölést.*

Számos olyan digitális eszköz áll a munkavállalók és a munkaadók rendelkezésére, amely segít, hogy a munkaerőpiacon megtalálják egymást. Az utóbbi évek Europass-fejlesztéseinek köszönhetően mindenki létrehozhat egy saját profilt, ahol korábbi végzettségei, tanúsítványai, munkatapasztalatai és munkahelyei megtalálhatók. A profil lehetőséget ad önéletrajz, motivációs levél gyors elkészítésére és az alátámasztó dokumentumok azonnali elküldésére. Európai szinten kereshetők a tanulási és álláslehetőségek, összehasonlíthatók a képesítések, sőt igény szerint egyedi ajánlatok is kérhetők.

Ismerd meg az Europass új, ingyenes fejlesztéseit, személyre szabható szolgáltatásait.

Ismerd meg az ESCO-t, amely megteremtí a képesítések és a foglalkozások kapcsolatát!

8. ábra

Hasznos oldalak a Magyar Képzési Keretrendszer megismeréséhez és megértéséhez

1. ábra: A Magyar Képzési Keretrendszer szintjeihez tartozó képesítések

	Köznevelés	Szakképzés	Felsőoktatás	Felnőttképzés
1. szint	Befejezett 6. osztály			Felnőttképzési (szakmai végzettség*) szakképzés
2. szint	Befejezett 8. osztály	Részszakma Alapfokú részsakképzés* Alsó középfokú szakképzés*		Részszakma Felnőttképzési (szakmai végzettség*) szakképzés
3. szint	Befejezett 10. osztály	Részszakma Alsó középfokú szakképzés* Szakképzés-ráépülés*		Részszakma Felnőttképzési (szakmai végzettség*) szakképzés
4. szint	Érettségi	Szakma Középfokú szakképzés* Szakképzés-ráépülés* Felső középfokú részsakképzés*		Felnőttképzési (szakmai végzettség*) szakképzés
5. szint		Szakma technikai végzettséggel Emelt szintű szakképzés Felső középfokú szakképzés*	Felsőoktatási szakképzés	Felnőttképzési (szakmai végzettség*) szakképzés
6. szint		Felsőfokú végzettséghez kötött szakképzés Emelt szintű szakképzés Kamarai mesterképzés	Felsőfokú szakirányú szakképzés (BA, BSc) Felsőfokú végzettséghez kötött szakképzés	Felnőttképzési (szakmai végzettség*) szakképzés
7. szint			Felsőoktatási mesterfokozat (MA, MSc)	
8. szint			Doktori fokozat (PhD, DLA)	

A *-gal jelöltek a korábbi szabályozás során megszerezhető képesítéseket jelentenek.

2. ábra: A Magyar Képesítési Keretrendszer szintleírásai

Az MKKR-ből kiemeltünk három különböző szintet, amely példaként bemutatja a szakképzésben megszerezhető képesítéshez (3. szint), az érettségizéshez (4. szint) és a felsőfokú szakirányú képzettséghez (6. szint) tartozó kimeneti követelményekben megjelölt tanulási eredményeket.

Az MKKR összes további szintjének leírását ezen a linken találod:

	TUDÁS	KÉPESÉGEK	AUTONÓMIA ÉS FELELŐSSÉG	ATTITÚDOK
3. szint	<ul style="list-style-type: none"> Ismeri az adott tanulmányi, műveltség- vagy szakterülethez tartozó alapvető tényeket, fogalmakat, folyamatokat, felismeri és érti a többtényezős összefüggéseket. A feladatmegoldáshoz/munkavégzéshez szükséges eszközök, módszerek és eljárások ismerete mellett alkalmazza a megismerés, az önálló ismeretszerzés alapvető módszereit. Az egyéni érdeklődésnek megfelelő műveltség- és/vagy szakterületen szélesebb körű tudáselemekkel rendelkezik. Ismeri és alkalmazza a feladatvégzés eljárásait, szabályait. 	<ul style="list-style-type: none"> Képes ismeretek, tudássémák összekapcsolására, új sémák kialakítására ismert kontextusban. Képes az egyszerűbb feladatok rutinszerű elvégzése mellett új, szokatlan elemeket is tartalmazó problémák kreatív megoldására. Képes a megfelelő eszközök, anyagok kiválasztására és használatára. Képes összefüggésekben, rendszerben gondolkodni. 	<ul style="list-style-type: none"> Általánossá válik az önkontroll és a rendszeres reflexió a saját tanulási és munkatevékenységre. 	<ul style="list-style-type: none"> Képes kritikusan is szemlélni és használni a különböző forrásokból származó információkat. Nyitott az együttes erőfeszítésre, közös munkára, elfogadja a kölcsönös függési helyzetet. Magára nézve is érvényesnek tartja az általánosan elfogadott társadalmi normákat a mindennapi és a szakmai érintkezésben egyaránt. Az érdeklődésének megfelelő szakterület, a végzett szakma iránt elkötelezett.
4. szint	<ul style="list-style-type: none"> Adott műveltség- és szakterületen belül ismeri a tényeket, fogalmakat, megérti a fontosabb folyamatokat és összefüggéseket. Ismeri a szakmai nyelvezetet, a szakterület terminológiáját, lehetőleg idegen nyelven is. Ismeri és érti az adott, egyéni érdeklődésnek megfelelő műveltség- és/vagy szakterület tudáselemeinek összefüggéseit, struktúráját. Megérti a bonyolult, többtényezős jelenségek összefüggésrendszerét. Rendelkezik az adott tudásterületek tényeinek, fogalmainak, összefüggéseinek, eljárásainak alkalmazásához szükséges módszerekkel és eszköztudással. 	<ul style="list-style-type: none"> Képes adott témakörhöz, szakterülethez tartozó tudás alkalmazására nem megszokott kontextusban. Képes rendszerben gondolkodni, az absztrakció bizonyos formáit alkalmazni. Képes új információk önálló megszerzésére és feldolgozására. Képes saját tanulási, problémamegoldó stratégia megtervezésére és kivitelezésére, a megfelelő korrekciók elvégzésére. Képes a szak- és/vagy tanulmányi területen megjelenő problémahelyzetek felismerésére, adekvát megoldási javaslatok megfogalmazására. 	<ul style="list-style-type: none"> Az önállóság és az önkontroll a munkavégzésben, problémamegoldásban és tanulásban egyaránt jellemző. Felelősséget vállal saját tevékenységéért, a rábízott kisebb csoport, közösség munkájáért. 	<ul style="list-style-type: none"> Nyitott új feladatok végzésére. Értékelné tud lehetőségeket, mérlegelni tud kockázatokat, alternatívákat és következményeket, képes kompromisszumos megoldásokra. Döntési helyzetekben az etikai és jogi normák figyelembevétele, az értékek, a viselkedés és az életmód összefüggéseinek megértése jellemzi. A szakma és a minőségi munkavégzés iránt elkötelezett. Igényli a folyamatos önképzést, alkalmazza annak eljárásait.
6. szint	<ul style="list-style-type: none"> Ismeri egy adott tanulmányi és/vagy szakterület tárgykörének alapvető, átfogó tényeit, irányait és határait. Ismeri az adott szak, illetve tanulmány terület legfontosabb összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát. Ismeri szakterületének alapvető ismeretszerzési és problémamegoldási módszereit. 	<ul style="list-style-type: none"> Képes az adott szakterület ismeretrendszerét alkotó elképzelések alapfokú analizésére, az összefüggések szintetikus megfogalmazására és adekvát értékelő tevékenységre. Rendelkezik az önálló tanulásához szükséges képességekkel. Képes rutin szakmai problémák azonosítására, az azok megoldásához szükséges elvi és gyakorlati háttér feltárására, megfogalmazására és (standard műveletek gyakorlati alkalmazásával) megoldására. Képes használni, megérteni szakterületének jellemző szakirodalmát, számítástechnikai, könyvtári forrásait. Képes a másokkal való kooperációra. Képes a különféle erőforrásokkal gazdálkodni. Képes egy adott munkahely különböző szakmai elvárásainak megfelelően felhasználni szakmai tudását. 	<ul style="list-style-type: none"> Önállóan végzi az átfogó, megalapozó szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását. A szakmát megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja. Együttműködés és felelősség jellemzi az adott szakterület szakembereivel. Tudatosan vállalja szakmája etikai normáit. 	<ul style="list-style-type: none"> Ismeri, vállalja és hitelesen képviseli szakmája társadalmi helyét és szerepét, alapvető viszonyát a világhoz. Nyitott szakmája átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati működése alapvető jellemzőinek hiteles közvetítésére, átadására. Folyamatos önképzés igénye jellemzi.

Forrás: 1229/2012. (VII. 6.) Kormányhatározat a Magyar Képesítési Keretrendszer bevezetéséhez kapcsolódó feladatokról

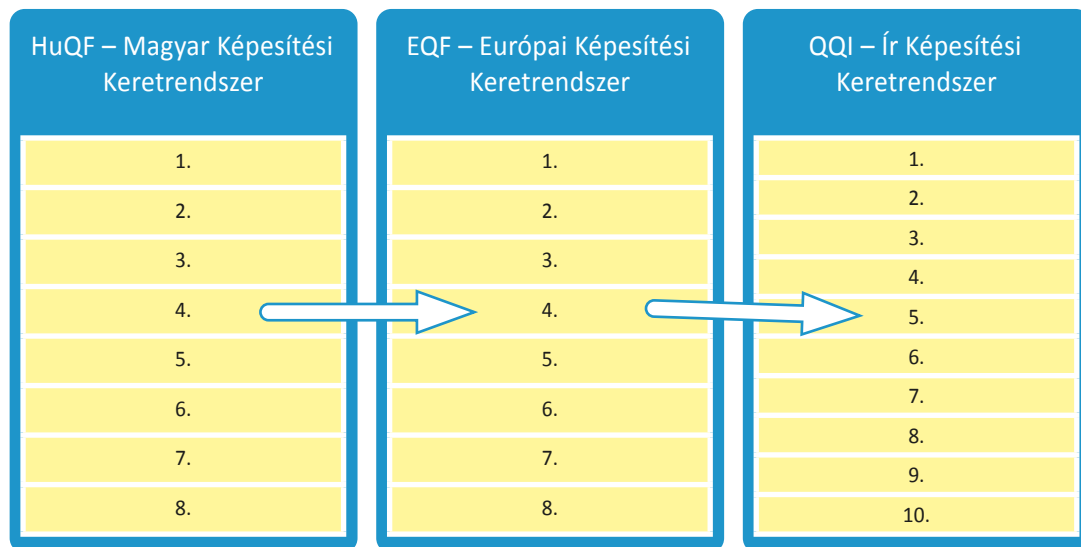
3. ábra: A nemzeti képesítési keretrendszerek és az EKKR

Az Európai Képesítési Keretrendszer közös európai referenciakeretként köti össze a nemzeti képesítési rendszereket, és megkönnyíti a különböző nemzeti képesítések és képesítési rendszerek megértését, összevetését és elismerését. Célja, hogy támogassa az életen át tartó tanulást és a munkavállalási és tanulási célú mobilitást Európában.

Az EKKR mint fordítóeszköz hasznos a nemzeti képesítések összevetésében, hiszen segít:

- a tanulási eredmények elismertetésében,
- a munkaerőpiaci és tanulási mobilitásban,
- az átláthatóság növelésében (képesítésekhez rendelt érték),
- az európai együttműködésben és a képesítések hordozhatóságában.

A nemzeti képesítési keretrendszerek nagy része az EKKR rendszerének megfelelően 8 szintet alkalmaz, amelyek esetlegesen kiegészülnek alszintekkel. Néhány országban azonban a szintek száma eltér ettől.² Az EKKR segítségével jól meg lehet érteni az egyes országokban alkalmazott struktúrát.

2012-ben fogadták el hazánkban az MKKR-t. Az Európai Bizottság – az EKKR tanácsadó csoportján keresztül – 2015-ben ismerte el a magyar rendszert, illetve az MKKR-be besorolt képesítések szintezését és az MKKR és az EKKR egymáshoz való viszonyításának alátámasztását.

A megfeleltetési folyamat lényege, hogy a szakértők összevetik az MKKR szintjeit az EKKR szintjeivel, és bebizonyítják, hogy az adott szinteken megkövetelt tanulási eredmények megfelelnek egymásnak: vagyis, amennyiben egy magyar diák az MKKR szerinti 5. szintű képesítést szerez, az az EKKR szerint is az 5. szintnek fog megfelelni. E folyamat részét képezi az is, hogy a hazai képesítéseket besorolják az MKKR szintjeire.

A világon már tizenhét, ehhez hasonló, úgynevezett regionális keretrendszer működik, amely egy-egy nagyobb földrajzi egységhez tartozó országok képesítési rendszereinek összehasonlítását segíti elő.

² Izlandon és Norvégiában 7 szintű, Írországban és Szlovéniában 10 szintű, Skóciában 12 szintű a képesítési keretrendszer.

4. ábra: Tanulási formák és tanulási eredmények

A formális tanulás szervezett és strukturált, kifejezetten tanulási célokra kialakított környezetben zajlik, és rendszerint valamilyen képesítés megszerzésével zárul, általában bizonyítvány vagy diploma formájában. Ide tartozik az általános képzés, a szakmai alapképzés és a felsőoktatás rendszere.

A nemformális tanulás olyan tanulást jelent, amely (a tanulási célkitűzések és a tanulási idő tekintetében) tervezett tevékenységeken keresztül valósul meg, továbbá ahol jelen van valamilyen formájú tanulástámogatás (pl. tanár-diák kapcsolat). Ide tartozhatnak olyan programok, amelyek munkahelyi készségeket, felnőttkori írni-olvasni tudást és az iskolából kimaradók számára alapoktatást kínálnak. Nemformális képzés például a nyelvtanfolyam, KRESZ-tanfolyam, vállalaton belüli képzések, kompetenciafejlesztések, strukturált online tanulás nyitott oktatási segédanyagok felhasználásával, valamint civil társadalmi szervezetek által tagjaik vagy a nagyközönség számára szervezett képzések.

Az informális tanulás a munkával, családdal, illetve pihenéssel kapcsolatos mindennapi tevékenységek egyik eredménye. Megvalósítása az idő vagy a tanulástámogatás szempontjából nem jelent szervezett vagy strukturált tevékenységet. Az informális tanulás a tanuló szempontjából lehet szándékolatlan is. Az informális tanuláson keresztül elsajátított tanulási eredmények közé az élet- és munkatapasztalaton keresztül megszerzett kompetenciák tartoznak. Példaként említhetők a munkahelyen munkavégzés során elsajátított projektmenedzseri vagy informatikai készségek; egy másik országban való tartózkodás során elsajátított nyelvi és interkulturális ismeretek; az otthon, szabadidős tevékenységként elsajátított sokféle (pl. informatikai) ismeret, valamint az önkéntes munka, kulturális tevékenységek, sportolás, ifjúsági munka vagy otthon végzett tevékenységek (pl. gyermekfelügyelet) közben megszerzett készségek.

Forrás: Az Európai Tanács ajánlása, 2012.

5. ábra: Az élethosszig tartó tanuláshoz kapcsolódó fogalmak

A tanulás során új ismeretekre, képességekre teszünk szert, változnak attitűdjeink, azaz új tanulási eredményeket érünk el. Ha ez formális tanulási folyamat keretében történik, a végén értékelés alapján tanúsítják a megszerzett tanulási eredményeket. Ám informális tanulással elérhetünk olyan eredményeket is, amelyekről se értékeléssel, se tanúsító dokumentummal nem rendelkezünk.

Egész életünkben tanulunk, sőt nemcsak fiatal korban, hanem később is egyre gyakoribbá válik, hogy tudatosan kell átgondolnunk a jövőnket egy új életpálya felé. Az alábbi folyamat egy ember életében többször is lejátszik:

Élethosszig tartó tanulásnak (lifelong learning, LLL) nevezik a folyamatos önképzést, tanulási képességeink és saját magunk fejlesztését, amelynek része időnként egy-egy formális, iskolai keretek között folyó képzésen való részvétel. Jelentkezhetünk akár magasabb felsőfokú végzettségi szintet biztosító képzési ciklusra vagy egy szakmamegújító továbbképzésre is, részt vehetünk munkahelyünk belső képzésein, beiratkozhatunk mások által szervezett tanfolyamokra.

Az élet minden területére kiterjedő tanulás (life wide learning, LWL) arra utal, hogy készségeinket, tudásunkat érdemes minél inkább tágítani. Ez az állandó, mindig újat kereső, önfejlesztő és széleskörű folyamat eredményezheti azt, hogy tudásunk és tanulási képességünk kellően rugalmas marad, és egy jelentősebb munkahely- vagy szakmaváltást is sikeresen teljesíthetünk.

A **képesítés** az EKRR meghatározása szerint egy értékelési és validációs folyamat eredménye, amely folyamat során egy arra alkalmas testület eldönti, hogy az egyén rendelkezik-e az előírt standardok szerinti tanulási eredményekkel. Képesítés hagyományosan formális oktatás végén szerezhető, de a validáció révén a képesítés megszerzésének ideje a máshol megszerzett kompetenciák beszámíttatásával gyorsítható/rövidíthető. Több országban teljes képesítés is megszerezhető már formális oktatáson kívül, a nemformális és informális tanulóval megszerzett kompetenciák validációjával.³

Végzettség (alapfokú, középfokú, felsőfokú) állami vizsga eredményes letételével szerezhető, amely az iskolarendszerű oktatás egymásra épülő szakaszai esetén a törvényekben, szabályozásokban meghatározott követelmények teljesítését és azok mérését igazolja.

³ A végzettség vagy a felkészültség a mervadó?, szerk. Derényi András, Tempus Közalapítvány, <https://tka.hu/nemzetkozi/10076/a-vegzettseg-vagy-a-felkeszultseg-a-mervado>

6. ábra: A pedagógiaikultúra-váltás

Az utóbbi évek változásai a pedagógusoktól és a szakképzésben oktatóktól paradigmaváltást igényelnek. Az új megközelítés középpontjában a tanuló és a megszerzett tanulási eredmények állnak. A kimenetalapú gondolkodás biztosítja, hogy a tanárok az egész életen át tartó tanulás szemléletmódját követendő példaként mutassák be diákjaiknak. Ezáltal tanítványaik jobban megállják helyüket tanulmányaik során vagy a munkaerőpiacon.

Az új szemlélet a tanároknak is előnyös, elősegíti a képzítés tartalmához illeszkedő, egyénre szabott pedagógiai módszerek tudatosabb alkalmazását. Ezáltal a tanulási folyamat eredményei átláthatóvá válnak, előre lefektetett és teljesíthető elvárásokat támasztanak tanárnak és diáknak egyaránt.

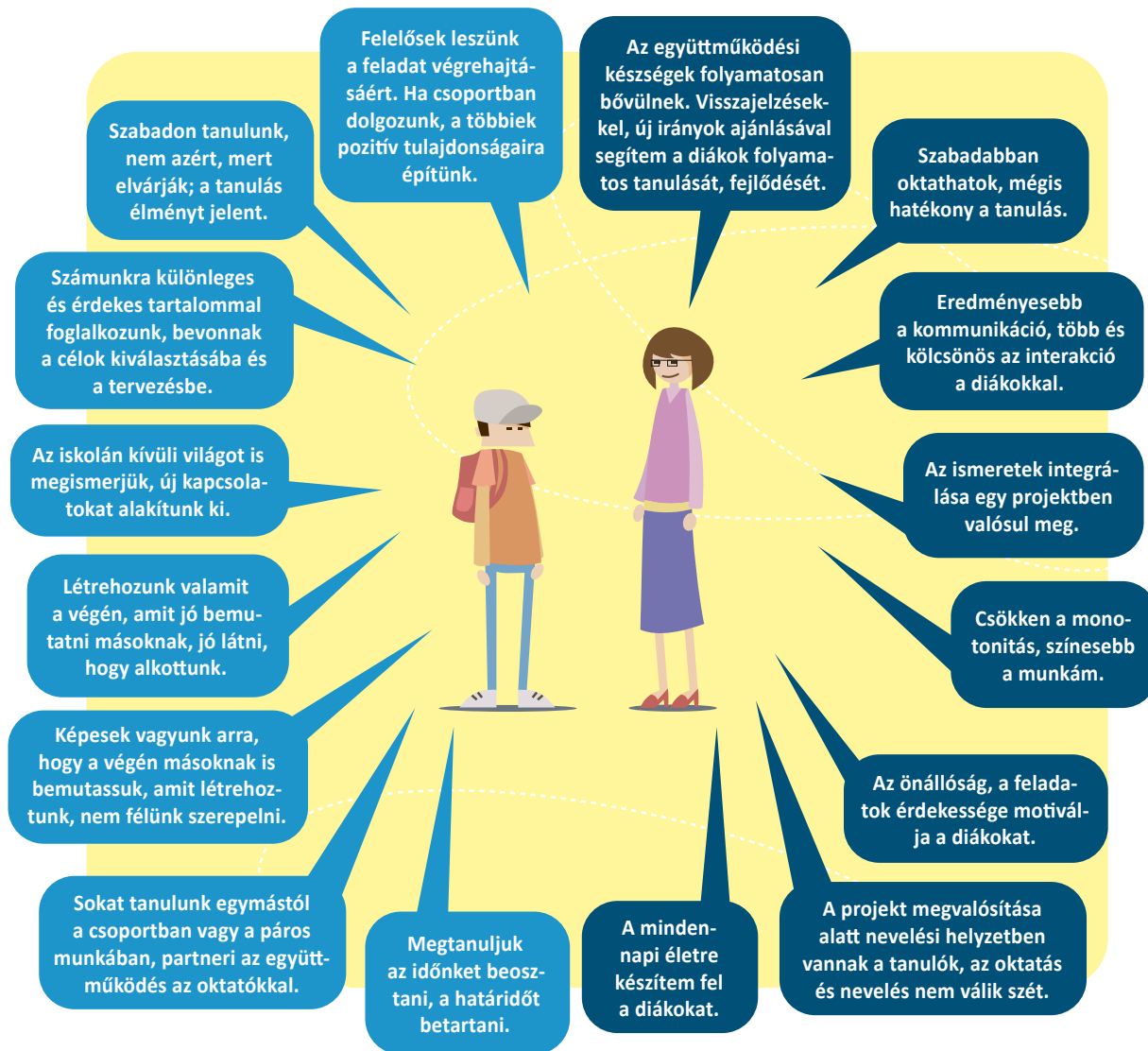
	Tanárközpontú modell	Tanulóközpontú modell
Tanulói részvétel	Passzív	Aktív
A tanuló alapkérdései	Mit kell megtanulnom? Mit tudok?	Miért tanulom? Hogyan tanuljam? Mit tudok?
Oktatói szerep	Vezető – autoriter	Facilitátor – tanulási partner
Az oktató alapkérdései	Mit tanítsak? Hogyan tanítsam?	Milyen felkészültséggel kell rendelkeznie a tanulónak ahhoz, hogy a képzést követően megállhassa a helyét?
A tudáslétrehozás folyamata	Az oktató által deklarált tudás; tanításcentrikus.	A tanuló által konstruált tudás; tanuláscentrikus.
A tudás folyamatának felelőse	A tanítás folyamatáért és tartalmáért a tanár vállal felelősséget.	A saját tanulásért a tanuló vállal felelősséget, a tanuló teljesítményére rendszeresen reflektál a tanár.
A tervezés kiindulópontja, logikája	A bejövő tanuló feltételezett tudásából kiindulva lépésről lépésre halad a cél eléréséig.	Kimenet felőli építkezés: a tanulási eredmények meghatározása, majd lebontása tanulási folyamatra és tanulóra.
A tanulási folyamat tervezésének fókusza	Tantervi tartalom, tanítási módszertan, tanári tevékenység, bemenetalapú (óraszám, keretek, erőforrások stb.).	Kompetenciák, fejlesztési folyamat, tanulói tevékenység, a tanulás megszervezése, kimenetalapú (tanulási eredmények, módszertani repertoár, tanulástámogatás stb.).
Hangsúly a tanulási folyamatban	Helyes válaszok elsajátítása; ismereteket bővít, és az azok közötti logikai összefüggést fejleszti.	Az ismeretek mélyebb, gyakorlati szempontú megértése; az ismereteket, a képességeket, az attitűdöket és az autonómiát, felelősségvállalást egyaránt fejleszti.
Értékelési módszerek	Egydimenziós (reproduktív számonkérés, szummatív)	Többdimenziós (formatív vagy fejlesztő, diagnosztikus és szummatív értékelés is)
Az értékelés szerepe	Kevés, lényege a minősítés.	Folyamatos visszajelzés az előre haladásról.
Tanulási kultúra	Individualista, versengő	Együttműködő, támogató

A tanárközpontú és tanulóközpontú modellek összehasonlítása (Frye, McKinney, Trimble 2006, valamint Lukács, Vámos 2012, Derényi, Lukács 2017 és Farkas 2018 nyomán)

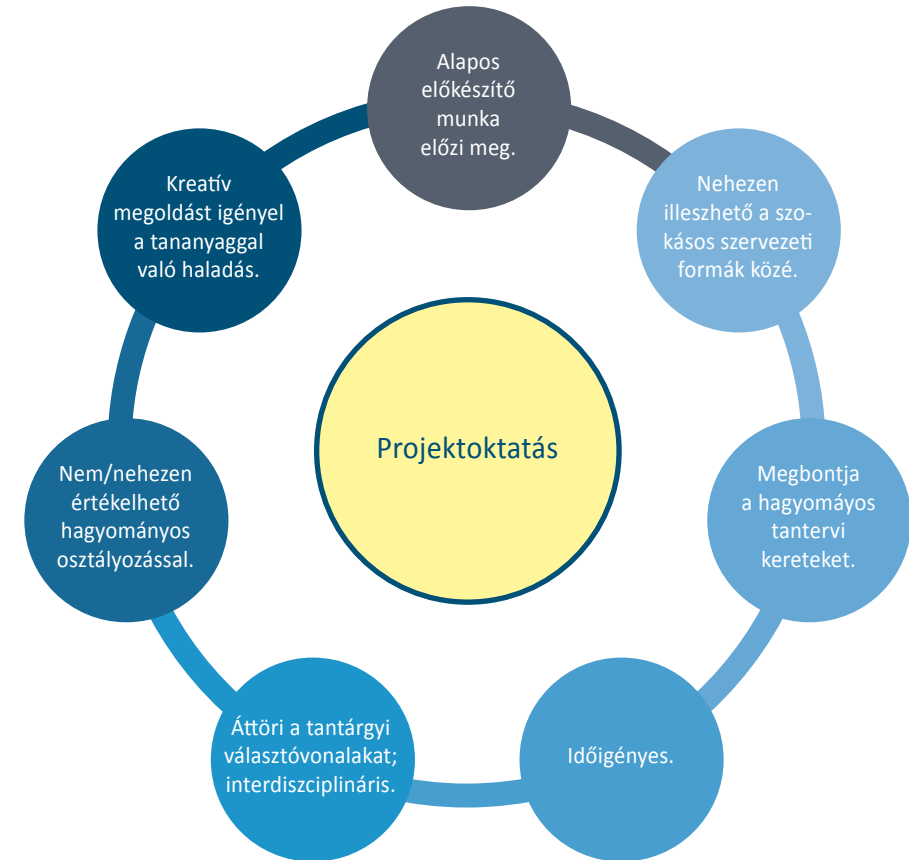
7. ábra: A projektoktatás előnyei és kihívásai

A projektoktatás alatt egy olyan tanulási-tanítási stratégiát értünk, amelynek középpontjában a tanulók által elfogadott vagy kiválasztott téma, probléma feldolgozása áll. A hagyományos tanóra, illetve kurzus szerkezetét feloldva, az oktatás egyénileg vagy csoportban történik. A végeredmény szellemi vagy anyagi alkotás, tehát egy produktum formájában valósul meg. A folyamata a következő szakaszokra osztható fel: témaválasztás, tervekészítés (célok és feladatok megfogalmazása), szervezés, adatgyűjtés, a téma feldolgozása, a produktum összeállítása, a projekt értékelése, korrigálása, a produktum bemutatása, nyilvánossá tétele és a reflexiók megfogalmazása. (Hegedűs 2002)

A projektoktatás előnyei a tanulás szereplőinek a szemszögéből:

A projektoktatásnak ugyanakkor kihívásai is vannak:

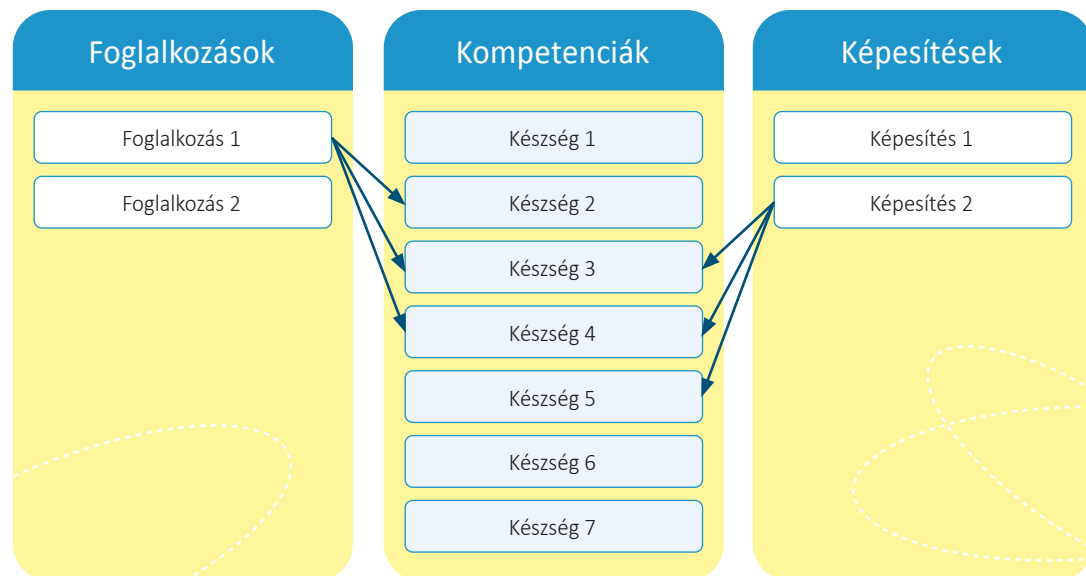

A projektoktatás számos előnye miatt a befektetett energia megtérül. A diákok aktív és önálló tanulásának a támogatása olyan kompetenciák fejlődését erősíti, amelyek az élethosszig tartó tanulásra ösztönöznek:

- önértékelés;
- a saját felelősség erősítése;
- korábbi ismeretek felhasználása (gyűjtés, elemzés, problémamegoldás, logikai kapcsolatok feltárása);
- eszközismeret;
- egyéni célok kezelése személyre/csoportra szabott önálló munkában;
- választási lehetőségek, a döntés következményeinek viselése;
- kritikus gondolkodás;
- időgazdálkodás;
- kooperációs készség.

8. ábra: Az ESCO pillérei, a képzések kapcsolata a foglalkozásokkal

Az ESCO (European Classification of Skills, Competences and Occupations) az európai képességek, kompetenciák és foglalkozások egységes osztályozási rendszere, a foglalkozások, a képességek és a képzések többnyelvű rendszerezése.

Forrás: ESCO Handbook, 2019 (<https://ec.europa.eu/esco/portal/document/hu/0a89839c-098d-4e34-846c-54cbd5684d24>, 29. oldal)

